

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา โดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis) และการสัมภาษณ์เจาะลึก (Dept Interview) หัวหน้าข่าวหน้าหนึ่ง และหัวหน้าข่าวหน้าบันเทิง ซึ่งจะกล่าวถึงวิธีการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้ มีประชากรที่ใช้ศึกษา ได้แก่ เนื้อหาด้านบันเทิงในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย 4 ชื่อฉบับ ซึ่งมีช่วงเวลาที่ทำการศึกษาคือ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2543 จนถึง วันที่ 31 มีนาคม 2543 รวมระยะเวลา 3 เดือน โดยวิเคราะห์เนื้อหาด้านบันเทิงทั้งในหน้าหนึ่งและหน้าบันเทิงของหนังสือพิมพ์ รวมจำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 364 ฉบับ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หนังสือพิมพ์รายวัน 4 ชื่อฉบับ ดังนี้
หนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ (Quality Newspapers) ได้แก่ มติชน และแนวหน้า
หนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ (Popular Newspapers) ได้แก่ ไทยรัฐ และเดลินิวส์

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหาด้านบันเทิง ผู้วิจัยจะบันทึกข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ ลงในตารางลงรหัส (Coding Sheet) ด้วยตนเอง เพื่อใช้ทดสอบสมมติฐานทั้งหมด ได้แก่

- ตารางแจกแจงความถี่ของประเด็นการนำเสนอ และคุณค่าข่าวในหน้าหนึ่ง
- ตารางแจกแจงความถี่ของรูปแบบการเสนอ และบทบาทการนำเสนอในหน้าบันเทิง

การเลือกหน่วยที่ใช้วิเคราะห์

1. หน่วยในการวิเคราะห์ (Unit of analysis) ในการวิจัยครั้งนี้ใช้หน่วยในการวิเคราะห์ดังนี้
 - ประเด็นการนำเสนอ เป็นหน่วยที่ใช้วิเคราะห์ในการพิจารณาเนื้อหาด้านบันทึกแต่ละเรื่องว่ามีประเด็นการนำเสนอที่ปรากฏในหน้าหนึ่งเป็นอย่างไร โดยอยู่ในขอบเขตที่กำหนดไว้ตามนิยามศัพท์
 - คุณค่าข่าว เป็นหน่วยที่ใช้วิเคราะห์ถึงเกณฑ์การพิจารณาเลือกข่าวบันทึกเพื่อนำมาลงในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ว่าใช้คุณค่าข่าวใดบ้าง โดยอยู่ในขอบเขตที่กำหนดไว้ตามนิยามศัพท์
 - รูปแบบการนำเสนอ เป็นหน่วยที่ใช้วิเคราะห์ถึงลักษณะการนำเสนอเนื้อหาด้านบันทึกในหน้าบันทึกว่าใช้รูปแบบใดบ้าง โดยอยู่ในขอบเขตที่กำหนดไว้ตามนิยามศัพท์
 - บทบาทการนำเสนอ เป็นหน่วยที่ใช้วิเคราะห์ในการพิจารณาเนื้อหาด้านบันทึกในหน้าบันทึกแต่ละเรื่องว่ามีบทบาทอย่างไรบ้าง โดยอยู่ในขอบเขตที่กำหนดไว้ตามนิยามศัพท์
2. หน่วยในการแจกแจง ผู้วิจัยจะวัดเป็นความถี่ของการนำเสนอทั้งในหน้าหนึ่งและหน้าบันทึกของหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

- สมมติฐานข้อที่ 1 ประเภทของหนังสือพิมพ์มีความสัมพันธ์กันกับประเด็นการนำเสนอเนื้อหาด้านบันทึกในหน้าหนึ่ง จะวิเคราะห์ถึงประเด็นการนำเสนอเนื้อหาด้านบันทึกในหน้าหนึ่งตามที่กำหนดไว้ในนิยามศัพท์ทั้ง 6 ประเด็น โดยนับเป็นความถี่ และเปรียบเทียบเพื่อหาความสัมพันธ์กันระหว่างประเภทของหนังสือพิมพ์กับประเด็นการนำเสนอว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่อย่างไร
- สมมติฐานข้อที่ 2 หนังสือพิมพ์ต่างประเภทกันใช้คุณค่าข่าวเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกข่าวบันทึกในหน้าหนึ่งแตกต่างกัน จะวิเคราะห์ถึงคุณค่าข่าวที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกข่าวบันทึกในหน้าหนึ่งตามที่กำหนดไว้ในนิยามศัพท์ทั้ง 10 คุณค่า โดยนับเป็นความถี่ และศึกษาข้อมูลดังกล่าวว่าหนังสือพิมพ์ต่างประเภทกันมีคุณค่าข่าวที่แตกต่างกันหรือไม่
- สมมติฐานข้อที่ 3 ประเภทของหนังสือพิมพ์มีความสัมพันธ์กันกับรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาด้านบันทึกในหน้าบันทึก จะวิเคราะห์ถึงรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาด้านบันทึกในหน้าบันทึกตามที่กำหนดไว้ในนิยามศัพท์ทั้ง 10 รูปแบบ โดยนับเป็นความถี่ และเปรียบเทียบเพื่อหา

ความสัมพันธ์กันระหว่างประเภทของหนังสือพิมพ์กับรูปแบบการนำเสนอว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่อย่างไร

- สมมติฐานข้อที่ 4 ประเภทของหนังสือพิมพ์มีความสัมพันธ์กันกับบทบาทการนำเสนอเนื้อหาด้ว้ฉบับทั้งในหน้าบ้านทั้ง จะวิเคราะห์ถึงบทบาทการนำเสนอเนื้อหาด้ว้ฉบับทั้งในหน้าบ้านทั้งตามที่กำหนดไว้ในนิยามศัพท์ทั้ง 6 บทบาท โดยนับเป็นความถี่ และเปรียบเทียบเพื่อหาความสัมพันธ์กันระหว่างประเภทของหนังสือพิมพ์กับบทบาทการนำเสนอว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่อย่างไร

- สมมติฐานข้อที่ 5 การนำเสนอเนื้อหาด้ว้ฉบับทั้งของหนังสือพิมพ์ประเภทเดียวกันไม่มีความแตกต่างกัน จะเป็นนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ทั้งประเด็นการนำเสนอ คุณค่าข่าวที่ปรากฏ รูปแบบการนำเสนอ และบทบาทการนำเสนอ มาเปรียบเทียบการนำเสนอเพื่อหาความเหมือนหรือความแตกต่างกันของหนังสือพิมพ์ประเภทเดียวกัน

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหน้าหนึ่งและหน้าบ้านทั้งแล้ว จะนำมาอภิปรายผลโดยศึกษาว่าการนำเสนอด้ว้ฉบับทั้งนั้นมีความสอดคล้องกับนโยบายการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับหรือไม่ อย่างไร เพื่อให้เห็นถึงภาพรวมของการนำเสนอเนื้อหาด้ว้ฉบับทั้งในหนังสือพิมพ์รายวันแต่ละฉบับได้อย่างชัดเจน

การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability)

ในเรื่องของการวิเคราะห์เนื้อหาด้ว้ฉบับมีการทดสอบความเชื่อมั่นของตารางลงรหัส เพื่อพิจารณาความเชื่อถือระหว่างผู้ลงรหัส โดยอาศัยหลักการคำนวณของ Holsti

$$\text{สูตร } R = \frac{2(C_1, C_2)}{C_1 + C_2}$$

R = ค่าความเชื่อมั่น

(C₁, C₂) = จำนวนการลงรหัสที่ผู้ลงรหัสเห็นสอดคล้องกัน

C₁ + C₂ = จำนวนของการลงรหัสทั้งหมดที่ผู้ลงรหัสได้ลงไว้

ค่าที่คำนวณได้ไม่ควรต่ำกว่า 0.75 จึงจะมีความเชื่อถือได้ และจากการทดสอบความเชื่อมั่นโดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิเคราะห์อีก 1 คน ได้ค่าดังนี้

ค่าความเชื่อมั่นในหน้าหนึ่งด้านประเด็นการนำเสนอ	ได้ค่า R = 0.88
ค่าความเชื่อมั่นในหน้าหนึ่งด้านคุณค่าข่าวที่ปรากฏ	ได้ค่า R = 0.81
ค่าความเชื่อมั่นในหน้าบันเทิงด้านบทบาทการนำเสนอ	ได้ค่า R = 0.79

ผลการคำนวณมีค่าสูงกว่า 0.75 ดังนั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้จึงมีความน่าเชื่อถือ

การสัมภาษณ์เจาะลึก (Dept Interview)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ได้แก่ หัวหน้าข่าวหน้าหนึ่ง และหัวหน้าข่าวหน้าบันเทิงของหนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 4 ชื่อฉบับ ซึ่งได้รับการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ดังนี้

หนังสือพิมพ์มติชน

- หัวหน้าข่าวหน้าหนึ่ง คือ นายอภิชาติ ศักดิ์เศรษฐ์
- หัวหน้าข่าวหน้าบันเทิง คือ นางกาญจนา บุณปาน

หนังสือพิมพ์แนวหน้า

- หัวหน้าข่าวหน้าหนึ่ง คือ นายสมชาย มีเสน
- หัวหน้าข่าวหน้าบันเทิง คือ นายอนันต์ เปี่ยมสะอาด

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

- หัวหน้าข่าวหน้าหนึ่ง คือ นายสุชิน ตียวัฒน์
- หัวหน้าข่าวหน้าบันเทิง คือ นายภิญโญวราช เกษะวัฒน์

หนังสือพิมพ์เดลินิวส์

- หัวหน้าข่าวหน้าหนึ่ง คือ นายวิษณุพงษ์ ใหญ่ธีระนันท์
- หัวหน้าข่าวหน้าบันเทิง คือ นายนคร วีระประวัติ

โดยเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์คือ แนวคำถามประกอบการสัมภาษณ์ เพื่อต้องการทราบถึงนโยบายในการนำเสนอเนื้อหาด้านบันเทิงของหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ ซึ่งมีแนวคำถาม ได้แก่

- หัวหน้าข่าวหน้าหนึ่ง

1. หนังสือพิมพ์มีแนวทางในการนำเสนอหรือมีนโยบายในการกำหนดเนื้อหาด้านบันเทิงในหน้าหนึ่งอย่างไรบ้าง
2. ใช้หลักเกณฑ์ใดในการคัดเลือกข่าวบันเทิงเพื่อนำมาลงในหน้าหนึ่ง
3. ในฉบับวันอาทิตย์มีการนำเสนอเนื้อหาด้านบันเทิงที่แตกต่างจากวันธรรมดาอย่างไรบ้าง และใช้หลักเกณฑ์อย่างไร
4. ปัจจัยภายในองค์กรหนังสือพิมพ์ส่งผลต่อการคัดเลือก การกำหนดเนื้อหาและการนำเสนอเนื้อหาด้านบันเทิงหรือไม่ อย่างไร

- หัวหน้าข่าวหน้าบันเทิง

1. หนังสือพิมพ์มีแนวทางการนำเสนอหรือมีนโยบายในการกำหนดเนื้อหาด้านบันเทิงในหน้าบันเทิงอย่างไรบ้าง
2. ในฉบับวันอาทิตย์มีการนำเสนอที่แตกต่างจากวันธรรมดาอย่างไรบ้าง
3. จุดมุ่งหมายในการนำเสนอเนื้อหาด้านบันเทิงเป็นอย่างไร
4. ปัจจัยภายในองค์กรหนังสือพิมพ์ส่งผลต่อการคัดเลือก การกำหนดเนื้อหาและการนำเสนอเนื้อหาด้านบันเทิงในหน้าบันเทิงหรือไม่ อย่างไร

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ การวิเคราะห์และอธิบายปริมาณของเนื้อหาด้านบันทึก คุณค่าข่าว รูปแบบการนำเสนอ และบทบาทการนำเสนอโดยใช้การระบุความถี่ (Frequency) เป็นจำนวนชิ้น และใช้สถิติร้อยละ (Percentage) ในการเปรียบเทียบความถี่ของข้อมูลของหนังสือพิมพ์แต่ละประเภท โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปของตารางแสดงความถี่และตารางเปรียบเทียบความถี่

2. สถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ สถิติไคสแควร์ (Chi-Square) โดยใช้ทดสอบความสัมพันธ์กันและความแตกต่างกันระหว่างหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพและหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ

โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ ถ้าค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่าค่าไคสแควร์จากตารางสถิติ ณ ระดับ 0.05 แสดงว่าเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ ถ้าค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์จากตารางสถิติ ณ ระดับ 0.05 แสดงว่าเป็นการปฏิเสธสมมติฐานดังกล่าว